

Uudet Keskikokoiset: Leica Ultravid 8x32 ja Zeiss Victory FL 8x32

Kiikarivalmistajilla näyttää vakiintuneen käytäntö, että malliuudistuksen yhteydessä tuodaan ensin markkinoille 40-42 mm:n objektiiveilla varustetut mallit ja vasta vuotta paria myöhemmin pienemmät rinnakkaismallit. Kaavan mukaisesti Leica on nyt täydentänyt Ultravid-sarjaansa ja Zeiss Victory FL -sarjaansa kahdeksan- ja kymmenkertaisesti suurentavilla 32 millin etulinssisillä ”keskikoon” kiikareilla. Varsinkin 8x32 on huippukiikariksi varsin sopusuhtainen kokonaisuus, sillä 4 mm:n lähtöpupilli on katselun miellyttävyyden ja kuvan kirkkauden kannalta vielä riittävän suuri ja 32-millisen objektiivin suorituskyky parhaimmillaan myös niin hyvä, ettei suuremman objektiivin sallima erotuskyvyn parannus käytännössä enää näy kuvassa. Leican 8x32 Trinovid on ollut vaativien lintuharrastajien keskuudessa erittäin suosittu, mutta Zeissillä ei pitkään aikaan ole ollut tarjolla modernia vaihtoehtoa tässä kokoluokassa. 10x32:n kohdalla ovat erot 42-millisiin katselun helppoudessa ja luontevuudessa yleensä jo selvempiä, sillä niissä on jo varsin pieni lähtöpupilli ja 10x suurennos tuo myös objektiivin suorituskyvyn rajat helpommin ihmissilmin havaittaviksi. Toki parhaat niistäkin yltyvät varsin ensiluokkaiseen lopputulokseen.

Testiin sain Zeissiltä sekä 8x että 10x32 FL:t ja Leicalta 8x32 Ultravidin. Koska Leican 10x32-malli ei ehtinyt mukaan, päätin keskittyä meillä muutenkin suositumpiin kahdeksankertaisiin. Zeissin 10x mallista on tekstissä mainintoja sikäli kuin suoraan suurennuksesta riippumattomia eroja 8x malliin oli testeissä ja käyttökokeissa havaittavissa. Mukaan olisi kuulunut myös ”uudistettu” L-versio Nikonin erinomaisesta 8x32 HG-kiikarista, mutta sitä ei ollut testiajankohtana mahdollista lainata. Vahinko ei kuitenkaan ole suuri, sillä aiemmat HG:t on ALULA:ssa testattu varsin perusteellisesti. Uusien L-mallien optiset arvot ja suorituskyky ovat nimittäin säilyneet muuttumattomina, ja uudistukset rajoittuvat painoon, kumipinnoitteen materiaaliin sekä uloskierrettävien silmäkupprien tervetulleeseen välipykälöintiin. 42-millin HG L:t ovat noin kaksikymmentä prosenttia edeltäjiään kevyempiä, mutta 32-millisten kohdalla L-dieetti on tuonut vain parinkymmenen gramman pudotuksen – myyntimiehiä kuitenkin ilahduttanee, että uusien mallien paino alkaa nyt kuutosella eikä seiskalla! Swarovskin 8x32 EL:n (aiemmin testattua tuoreemman kappaleen) lainasin testin aikana muutamaksi päiväksi nähdäkseni olisiko sen suorituskyky muuttunut niin, että aiempia arvioitani olisi syytä päivittää. Erotuskykytestin tulokset ja parin retken maastokokemukset eivät kuitenkaan muuttaneet siitä syntynyttä vaikutelmaa.

Leica ja Zeiss olivat käytössäni useita viikkoja vuoden 2005 tammi-maaliskuussa, joten ehdin testata ne varsin perusteellisesti ja käyttää niitä maastossa sekä yhdessä että erikseen lukuisia kertoja. Testiryhmä

vietti kiikareiden kanssa yhden talvisen aamupäivän, ja lisäksi lukuisat lintuharrastajatoverini kokeilivat ja kommentoivat kiikareita, mistä kiitos heille. Koska en itse käytä silmälasia, perustuvat silmälasien kanssa tapahtuvaa katselua koskevat kommentit myös pääosin kollegoilta saatuun palautteeseen.

Optiset ominaisuudet

Erotuskyky: Mittasin kiikareiden erotuskyvyn sekä tavanomaisesti katsomalla että 3x ”boosterin” kanssa. Jalustalle asetettuina molemmilla silmillä katsoen erotin sekä Leicalla että Zeissin kahdeksankertaisella 2.5 ja Zeissin kympeillä 2.8 viivaparia/mm kymmenen metrin etäisyydeltä. Boosterin avulla erottui Leicalla noin 4.7, Zeissin 8x:llä 3.2-3.6 ja Zeissin 10x:lla 4.0-4.5 viivaparia/mm. Zeisseissa syynä tuloshajontaan on se, että molemmissa kappaleissa kiikarinpuoliskojen erotuskyvyt poikkesivat toisistaan jonkin verran. Vertailukiikareihin ja aiempiin mittauksiin suhteutettuna Ultravid on erotuskyvyltään parhaiden mittaamieni 32-millisten tasolla, mutta Zeissit jonkin verran pehmeäpiirtoisempia – suunnilleen yhtä teräviä kuin aiemmin mittaamani Swarovskin EL-sarjan 8/10x32:t. Subjektiivinen katselukokemus vahvisti vaikutelman Leican huipputerävästä kuvasta. Zeissien mittaustulokset saivat minut ennakoimaan puutteellista terävyyttä myös maastokäytössä ja tätä odotusta vahvisti se, että kummankin Zeissin kohdalla valopistetesti osoitti lievää astigmatismia, jota tämän hintaluokan kiikareissa ei soisi näkevän. Astigmatismi kiikareiden kuvan keskustassa on huippukiikareissa yleensä yksilövika, mutta koska sitä esiintyi sekä 8x että 10x kappaleissa, on asiasta tällä kertaa vaikea olla varma. Mittausten jälkeen olin hiukan yllätynyt, kun maastokäytössä Zeissin kuva vaikutti oikein hyvältä. Suorassa vertailussa Leicaan tai huipputeräviin 42-millisiin pikkuzeissien hiukan vähemmän terävän kuvan kyllä huomaa, mutta lintuja katsellessaan testaajat olivat etenkin 8x32 FL:n kuvaan varsin tyytyväisiä. Luultavasti tämä johtuu FL-kiikareiden vähäisestä väripoikkeamasta, joka osaltaan rauhoittaa ja terävöittää kuvaa. Leica pärjäsikin valopisteen kanssa selvästi Zeissia paremmin, mutta myöskään sen kuvassa valopiste ei muodostunut yhtä tiukaksi kuin parhailla kiikareilla. Väripoikkeama: Väripoikkeama on Zeisseissa pyritty fluoridilasia käyttäen korjaamaan niin vähäiseksi, että sen ei pitäisi käytännössä häiritä katselua. Kuvan keskellä, esimerkiksi kirkasta taivasta vasten lentäviä lintuja tai kirkasta hankea vasten olevia tummempia kohteita katsellessa kohteen reunojen värjäytyminen onkin erittäin vähäistä. Myös kuvan laiduille päin siirryttäessä kohteen värjäytyneet reunat ovat tavanomaista kapeampia. Leicassa tätä kuvavirhettä on huomattavasti enemmän – suunnilleen saman verran kuin vastaavan kokoisissa Swarovskin EL- tai Nikonin HG-kiikareissa. On kuitenkin suuressa määrin katsojasta kiinni, huomaako hän väripoikkeamaa ja kuinka paljon se häntä häiritsee. Lisäksi väripoikkeaman suora havaittavuus riippuu erittäin paljon valaistusolosuhteista sekä siitä, kuinka tarkasti kiikarin on sovittanut silmilleen. Kontrasti: Leica Ultravid 8x32 on kontrastiltaan loistava, parhaiten kokeilemieni kiikareiden tasoa. Zeiss jää hiukan jälkeen, mutta senkin kontrasti on hyvä. Voi olla, että kiikareiden erilainen väritasapaino saa osaltaan Leican kuvan tuntumaan kontrastikkaammalta, mutta osittain on varmasti kysymys myös paremman terävyyden tuomasta kontrastilisästä. Kirkkaus: Sekä Leica että Zeiss ovat kirkkaudeltaan tämän kokoluokan huippua ja käytännössä tasaväkiset. Zeiss käyttää 32mm:n FL-sarjassa tavanomaisempaa prismarakennetta kuin 42mm:n isosiskoissa, joten aivan yhtä erinomaiseen kirkkauteen ne eivät yllä. Hämärässä 42-millisten kiikareiden suurempi lähtöpupilli antaa yleensä hiukan etua, mutta kirkkaassa päivänvalossa voivat nämä 32-milliset olla jopa miellyttävämmät – muistan nimittäin Zeissin 42-millisten muutaman kerran häikäisseen silmiäni katsellessani aurinkoista poutapilvitavasta vasten lentäviä lintuja!

Värientoisto: Sekä Ultravid että FL ovat värientoistoltaan erinomaisia. Zeisseissa valkea taittuu lievästi kellertävään, ja Ultravidissa on vähäinen punaruskea korostus, joka saa mustan toistumaan Zeissia syvempänä ja luonnollisempana. Värien elävyys oli testajien mielestä Leicassa parempi, mutta Zeisseilla puolestaan väripoikkeaman vähäisyys ikään kuin puhdistaa värejä, jolloin ylimääräistä värjäytymistä, värien eräänlaista ”ylieläikkymistä” on niiden kuvassa Leicaa vähemmän. Vastavalo: Molemmat olivat erittäin hyviä mutta eivät aivan täydellisiä. Suoraan auringon viereen katsottaessa näkyy molempien kuvassa toisinaan ohuita värillisiä valokaaria, jotka eivät juuri haittaa katselua. Silmäkupit ovat Zeisseissa halkaisijaltaan

selvästi suuremmat kuin Leicassa, mutta riippuu kasvojen muodoista kummat päästävät enemmän hajavaloa katsojan silmiin. Reunapiirtoa pyrin arvioimaan katsomalla jalustalle asetetulla kiikarilla vain toisella silmällä kuvan vaakasuuntaiselle halkaisijalle eri kohtiin sijoitettua testitaulua kymmenen metrin matkalta. Tällöin tuloksen sentit vastaavat metrejä kilometrin etäisyydellä. Kymmenen senttiä keskustasta sekä Leica että Zeiss erottivat vielä käytännössä saman kuin keskustassakin. Kahdenkymmenen sentin päässä erotuskyky oli molemmilla pudonnut havaittavasti, noin 10 %. 30 sentin kohdalla heikennys oli yli 25 % ja kiikarit edelleen varsin tasaväkisiä, mutta tästä eteenpäin Leican kuva huononi selvästi jyrkemmin kuin Zeissin. 50cm:n päässä keskustasta Zeissin erotuskyky oli pudonnut alle puoleen keskustan tasosta ja Leican vielä tuntuvasti enemmän. Zeiss 8x32:lle mittaamani reunapiirtolukemat olivat lähes identtiset 8x42 FL:lle aiemmin mittaamieni tulosten kanssa sillä erotuksella, että jalustalta mitattuna isommalla Zeissilla erotti aivan kuvan keskellä hivenen paremmin kuin taas kuvan äärilaidan laatu on 32:ssa jonkin verran parempi. Zeissin – eikä etenkään Ultravidin – reunapiirtoa ei voi pitää keskinkertaista parempana, mutta molemmissa terävä alue keskustan ympärillä oli mielestäni kohtuullisen laaja. Tyynyvääritystä on sekä Leicassa että Zeississa sen verran vähän, että sen ei pitäisi tavanomaisessa käytössä haitata. Katsomisen helppoudessa Ultravid oli hyvä, mutta FL vieläkin parempi. Leican kuva on terävä, kontrastikas ja siihen pääsee helposti sisään, mutta panoroidessa sen kuva on levottomampi kuin Zeississa. Lisäksi kuvan reunoille syntyi helposti tummia varjostumia, kun kiikareita painoi kasvoja vasten. Pidemmälle ulos kiertyvät silmäkupit olisivat varmasti auttaneet asiaa. 8x32 Zeissilla katselu oli puolestaan poikkeuksellisen rauhallista ja luontevaa. Silmät eivät joutuneet tekemään ylimääräistä työtä, kuvaan pääsi heti sisään eikä kuva panoroidessakaan temppuillut ikävästi. Zeississa silmäkupit myös kiertyvät tarpeeksi ulos eikä kuvan reunoille syntynyt varjostumia. Katsomisen helppous riippuu kuitenkin kiikarin lisäksi katsojasta. Niinpä kiikareiden ostoa harkitsevan on syytä varmistua havittelemansa mallin sopivuudesta itse kokeilemalla. Jälleen kävi myös niin, että 10x malli ei ollut yhtä helppo katsoa kuin 8x mallit, vaikka sen kuvasta ei pystyntykään osoittamaan tähän mitään selvää syytä.

Tekniset ja käyttöominaisuudet

Zeissin kiikareiden näennäiset näkökentät ovat 8x mallilla 64° ja 10x mallilla 69°, kun taas Leican näkökenttä on 62°. Leica edustaa siis tavanomaista laajakulmatarjoa, 8x FL hiukan parempaa ja 10x FL on poikkeuksellisen laajakulmainen (testin ulkopuolelle jäänyt 10x32 Ultravid tarjoaa myös 69° näkökentän). Lähitarkennusetaisyys ja tarkennuksen toiminta: Kaikki kolme tarkentuvat alle kahden metrin, Zeissit noin 25 cm Leicaa lähemmäs. Tarkennus on nopea: Leicalla tarkennuksen muuttamiseen kymmenestä metristä äärettömään riittää 80° kierros ja Zeisseilla 60°. Sekä Leicalla että Zeissilla tarkentaminen oli helppoa, miellyttävää ja nopeaa. Zeissin tarkennuspyörä liikkuu pehmeämmin kuin Leican. Testijaksolle sattui käyttökokemuksia jopa -15 °C pakkasessa, jossa molemmat kiikarit toimivat vielä moitteitta. Leican tarkennuksessa on hiukan klappia, Zeississa ei lainkaan. Syväterävyyden suhteen ei kummankaan kohdalla ollut huomauttamista.

Silmälaseikäyttö ja diopterisäätö: Mittasin kiikareitten katseluväleiksi Ultravidille 11 mm, 8x Zeissille 15 mm ja 10x Zeissille 14 mm. Ultravidin katseluväli on siis silmälaseilla katsottavaksi niukka, kun taas Zeisseissa se on varsin hyvä. Silmäkuppi kiertyy ulos Ultravidissa 8 mm, 10x Zeississa 12 mm ja 8x Zeississa 13 mm. Zeissien silmäkupit ovat kookkaat (halkaisija 41 mm) suorareunaiset, melko kovalla kumilla päällystetyt, tukevan tuntuiset eikä niissä juuri ole klappia. Pykälöidyt väliasennot löytyvät 4 ja 8 mm:n kohdalta kuten isosiskoissakin. Leican silmäkupit ovat pienemmät (halkaisija 37 mm), niiden pyörästetty kumireunus on tarkoituksellisesti suunniteltu pehmeäksi, klappia on lähes yhtä vähän kuin Zeisseissa ja yksi pykälöity väliasentokin löytyy 6 mm:n kohdalta. Silmäkuppien mukavuus on voimakkaasti yksilöllisistä kasvonmuodoista riippuvainen, mutta minulle Zeiss sopii selvästi Leicaa paremmin. Voimakkaasti likinäköisten tarvitsemaa tarkennusvaraa yli äärettömän Zeisseissa on kohtalaisen paljon ja Ultravidissa huomattavasti vähemmän. Kahdesta vahvasti likinäköisestä koehenkilöstäni (joista kumpikaan ei käytä silmälaseja kiikareilla katsellessaan) toinen pystyi ilman silmälaseja juuri ja juuri tarkentamaan Leican

äärettömään, kun taas toisella tarkennusvara loppui kesken noin sadan metrin kohdalla. Zeissien kanssa kummallakaan ei ollut ongelmia ja varaakin jäi vielä reippaasti. Molemmat valmistajat ilmoittavat säätövaraksi ± 4 diopteria, joten taas kerran nähdään, että likinäköisen ostajan on syytä kokeilemalla itse varmistua kiikarin sopivuudesta. Likinäköisyys yleensä myös vahvistuu iän myötä. Zeississa diopterisäätö tapahtuu vetämällä tarkennuspyörää ulospäin ja sitten kiertämällä. Muutoin portaattomassa säädössä on pykälöity nollakohta. Diopterisäätö ja vasemman kiikarinpuoliskon tarkentaminen eivät onnistu samanaikaisesti eikä asetettua arvoa näe ellei tarkennuspyörää vedä ulos. 42-millisten FL-kiikareiden käyttäjistä muutamat ovat valittaneet, että tarkennuspyörä saattaa huomaamatta avautua diopterin säätöasentoon, jolloin käyttäjä on nopeassa tilanteessa tarkentamisen asemesta sotkenutkin diopteriasetuksen. Käyttökokeissani en tahallista yrityksistä huolimatta saanut tätä tapahtumaan kertaakaan, mutta voi olla että joissakin yksilöissä pyörän toiminta on tavanomaista herkempi. Ultravidin kaksiosaisen tarkennuspyörän avulla diopterisäätö on erittäin helppoa. Kumpaakin kiikarinpuoliskoa voi tarkentaa samanaikaisesti toisistaan riippumatta, ja asetuksen voi lukita 0.2 diopterin portain. Asetettu arvo on aina näkyvissä selkeässä asteikossa.

Muita huomioita: Kiikarit ovat vesitiiviitä ja tyypitätteisiä. Sekä Zeissien että Leican rungot ovat keskiakselia lukuun ottamatta kokonaan kumitettu. Kumipäällyste on Zeississa pitkäikäinen oterihloitettu ja Leicassa sileä, mutta pinnaltaan aavistuksen tarttuvampi. Leican rungon keskiakseli on metallipintainen, mikä kylmällä säällä tuntuu sormenpäissä. Kummassakaan kiikarissa ei ole ylimääräisiä kuhmuja tai kuoppia peukaloita ohjaamassa, joten käyttäjä voi vapaasti valita miten kiikariaan pitelee. Zeissit sopivat hiukan leveämpinä ja pyöreämuotoisempina käsiini paremmin kuin Ultravid, mutta kyllä siromuotoista Leicaakin mielikseen käsitteli. Isokätiset voivat tosin kokea 40–42 -millisten käsittelyn luontevammaksi kuin näitten pienokaisten. Ulkonäköpuolella taas Ultravid vie pisteet kotiin – 8x32 on todella tyylikäs ja sopusuhtaisen näköinen instrumentti. Zeiss muistuttaa aika tavalla valmistajan vanhaa 8x30 Classic-mallia eikä ole ruma sekään, muttei ulkonäöllään herättänyt minussa samanlaista omistamisen halua kuin Ultravid. Zeissit painavat valmistajan mukaan 580 g (8x) ja 590 g (10x) ja Ultravid 560 g. Painot ovat lähellä ihanteellista ja kiikareiden tasapaino on hyvä. Seipiön kiinnityskierre loistaa poissaolollaan. Takuu-aika on EU:n nykyäädösten takia pudonnut sekä Leicalla että Zeissillä kymmeneen vuoteen. Leicaa vaivaa jälleen kerran liian tiukaksi mitoitettu okulaarin sadesuojus. Zeissin suoja puolestaan on sopivan väljänä nopea ja helppo käyttää. On todella rasittavaa nyppiä liian tiukkaa suojusta pois paikoiltaan nopeassa tilanteessa ja pujotella sitä sitten taas silmäkuppien päälle. Muut varusteet ovat molemmissa oikein hyviä – leveät, pehmeät ja joustavat kantohihnat, mukana roikkuvat objektiivinsuojukset, tukevat ja laadukkaat cordurakotelot (joista Leican on hiukan tyylikkäämpi, mutta Zeissin laukussa on parempi pehmustus, laukulle oma kantohihnansa sekä kätevä vetoketjullinen tasku puhdistusvälineitä ja luottokorttia varten). Suomen ohjehinnat ovat: Ultravid 8x32 1 300, Zeiss 8x32 FL 1 445 sekä Zeiss 10x32 1 495 euroa.

Yhteenveto

Sekä 8x32 Leica Ultravid että Zeiss Victory 8x32 (ja 10x32) T* FL kiikarit ovat erinomaisia keskikokoisia huippukiikareita ja sopivat hyvin vaativan lintuharrastajan ykkösvälineeksi. Yhdistelmä molempien parhaista ominaisuuksista olisi hyvin lähellä ihanteellista yleiskiikaria, vaikka reunapiirron osalta kumpikaan ei yllä Nikonin HG- ja SE-kiikareiden tasolle. Ultravid on terävyyden, kirkkauden, kontrastin ja värien elävyyden osalta huipputasoa, mutta turhan suuri väripoikkeama ja katsomisen helppouden viimeisen ripauksen puuttuminen himmentävät hieman optisen laadun kokonaiskuvaa. Myös liian niukasti uloskiertyvät silmäkupit ja silmälasikäytön rajoitukset pudottavat arvosanaa. Zeiss 8x32 puolestaan nousisi piikkipaikalle, mikäli sen keskialueen terävyys ja kontrasti olisivat yhtä hyviä kuin Ultravidissa, Nikon HG L:ssa tai vaikkapa Zeissin omassa 8x42 FL:ssa. Fluoridilasilla saavutettu väripoikkeaman korjauksen taso rauhoittaa ja selkeyttää mielestäni FL:n kuvaa selvästi. Sen käytettävyydessä ei ole mitään mainittavia heikkouksia, se sopii silmälasia käyttäville hyvin, ja sillä katseleminen oli harvinaisen luontevaa ja vaivatonta. 10x32 FL on myös hyvä kiikari, muttei aivan yhtä helppo ja luonteva käyttää kuin

kahdeksankertainen. Tämä tosin johtunee suurimmaksi osaksi kymppikolmekkosten yleisistä ominaisuuksista.

Kimmo Absetz